

Bildspelsmanus – Fredspriset 2019 Etiopiens premiärminister Abiy Ahmed Ali

Nobels fredspris

- Nobels fredspris är ett av de fem priser som instiftades av Alfred Nobel och delas ut den 10 december varje år.
- Innan Alfred Nobel dog den 10 december 1896, skrev han i sitt testamente att den största delen av hans förmögenhet skulle användas till ett pris till "dem, som hafva gjort menskligheten den största nytta". Ett av de fem prisen skulle gå till "den som har verkat mest eller best för folkens förbrödande och afskaffande eller minskning af stående armeer samt bildande och spridande af fredskongresser."

Vilka belönas med fredspriset?

- Nobels fredspris gick första gången 1901 till Henri Dunant, Röda korsets grundare. Därmed antog Norska Nobelkommittén redan från början en bred tolkning av fredsbegreppet; att arbeta humanitärt är också ett sätt att verka för freden.
- Priset kan även gå till individer och organisationer som kämpar för till exempel nedrustning, konfliktlösning och mänskliga rättigheter.
- Exempel på en pristagare från senare år är Malala Yousafzai (2014) som belönades för kampen för alla barns lika rätt till utbildning.

2019 års fredspristagare

- Nobels fredspris 2019 tilldelas Etiopiens premiärminister Abiy Ahmed Ali.
- Han belönas för de reformer han har gjort i Etiopien, men framför allt för att han tagit initiativet till att lösa gränskonflikten mellan Etiopien och Eritrea.
- I motiveringen till priset lyfter Norska Nobelkommittén, som utser fredspristagarna, även fram den roll Abiy Ahmed har spelat i freds- och försoningsprocesser i andra delar av östra och nordöstra Afrika.

Etiopien – Afrikas näst folkrikaste land

- Etiopien ligger i nordöstra Afrika. Med sina cirka 110 miljoner invånare (2019) är det Afrikas näst folkrikaste land efter Nigeria. Etiopien gränsar till Eritrea, Djibouti, Somalia, Kenya, Sudan och Sydsudan. Landets huvudstad är Addis Abeba.
- Etiopien är en av regionens snabbast växande ekonomier. Samtidigt lever en stor del av befolkningen under svåra förhållanden. En fjärdedel av landets invånare lever under fattigdomsgränsen, alltså på mindre än en dollar om dagen.
- Formellt är Etiopien en demokrati. Sedan 1995 har dock landet styrts av Etiopiska folkets revolutionära demokratiska front (EPRDF), en sammanslutning av ett antal organisationer som representerar olika etniska grupper. EPRDF har anklagats för att förtrycka politiska motståndare och begränsa yttrandefriheten i landet.
- I februari 2018 avgick den förre premiärministern Hailemariam Desalegn, och i april samma år utsågs Abiy Ahmed till ny premiärminister och ny ordförande för EPRDF.

Konflikten mellan Etiopien och Eritrea

- Efter andra världskriget beslutade FN att Eritrea, som tidigare varit en italiensk koloni, skulle ingå i en federation med Etiopien. Detta ledde till motsättningar, och 1961 inledde Eritrea en väpnad kamp för självständighet som skulle pågå i 30 år. 1993 blev Eritrea ett självständigt land.
- 1998 bröt krig ut igen mellan Etiopien och det nu självständiga Eritrea. Kriget pågick till år 2000 och kostade närmare 100 000 människor livet. Orsaken till kriget var bland annat en tvist om hur gränsen mellan länderna skulle dras.
- I fredsavtalet kom länderna överens om att ge FN i uppdrag att avgöra gränstvisten. Etiopien accepterade dock inte det beslut som FN:s gränskommissionen fattat utan vägrade att lämna tillbaka ett område som enligt beslutet tillhör Eritrea. Det har gjort att spänningarna funnits kvar och att länderna varit isolerade från varandra.

Ett nytt fredsavtal

- När Abiy Ahmed blev premiärminister i Etiopien meddelade han att landet nu kommer att godkänna det tjugo år gamla beslutet som FN:s kommission fattade. Han lovade att överlämna de områden som enligt avtalet tillhör Eritrea.
- I juli 2018 skrev Abiy Ahmed och Eritreas president Isaias Afwerki under ett nytt avtal där de beslutade att återuppta diplomatiska förbindelser och att öppna telefon- och flyglinjer mellan länderna.

En rad reformer i Etiopien

- Abiy Ahmed har även i snabb takt genomfört en rad reformer i Etiopien. Han har bland annat släppt tusentals politiska fångar ur fängelser, stärkt yttrandefriheten i landet och ökat kvinnors inflytande inom politik och beslutsfattande.
- Abiy Ahmed har lovat att valen som genomförs 2020 ska vara fria och rättvisa.

Insatser för att medla i andra konflikter

- I sin motivering till fredspriset betonar Norska Nobelkommittén att Abiy Ahmed även har engagerat sig i andra freds- och försoningsprocesser i östra och nordöstra Afrika. I september 2018 bidrog exempelvis Abiy Ahmed och hans regering till att normalisera de diplomatiska relationerna mellan grannländerna Eritrea och Djibouti, som länge varit spända.
- Ett annat exempel rör den utdragna konflikten mellan Kenya och Somalia om rättigheter till ett omtvistat havsområde, där Abiy Ahmed engagerat sig som medlare. Det finns nu hopp om att länderna ska nå en lösning på konflikten.

Citat från presskonferensen under tillkännagivandet av Nobels fredspris 2019

- Abiy Ahmed har under sin tid som premiärminister tagit initiativ och genomfört reformer för att främja försoning, solidaritet och social rättvisa både i hemlandet Etiopien och regionalt. Samtidigt återstår många utmaningar. Inte minst präglas Etiopien av svåra motsättningar mellan olika etniska grupper.
- Norska Nobelkommittén hoppas att fredspriset till Abiy Ahmed ska stärka honom i hans fortsatta arbete. "A peaceful, stable and successful Ethiopia will have many positive side-effects, and will help to strengthen fraternity among nations and peoples in the region.", sa Norska Nobelkommitténs ordförande Berit Reiss-Andersen när priset tillkännagavs.

